

Onihomikozes skartu nagu histoloģisks novērtējums un apasiņošanas un inervācijas īpatnības

Olga Zaikovska¹, Māra Pilmane¹, Jānis Ķīsis²

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

¹*Anatomijas un antropoloģijas institūts,*

²*Infektoloģijas un dermatoloģijas katedra*

Ievads. Klīniski izmainīti nagi joprojām ir liela problēma mūsdienu dermatoloģijā. Tomēr tikai 50% gadījumu šīs izmaiņas rada patogēnās sēnītes. Onihomikozes diagnozes noteikšanai un ierosinātāja izdalīšanai joprojām visā pasaulē par “zelta standartu” atzīst materiāla (naga) mikroskopiju un uzsējumu. Pamatojoties uz vairāku autoru darbiem, tieši histoloģiskās pārskata ainas un mikroskopijas kopējā rezultativitāte ievērojami pārsniedz standarta metodes.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis bija biopsijas ceļā iegūtā naga materiāla dziļāka izpēte, lai noskaidrotu nagā notiekošos patoģenēzes procesus un izprastu mehānismus, kas ietekmē naga veselību.

No 40 paņemtām 5 mm naga biopsijām klīniski izmainīto nagu gadījumos tikai 30 gadījumos apstiprinājās onihomikozes diagnoze. Šie gadījumi tika izmantoti pētījumā. Kontrolei tika izmantoti piecu liķu nagu paraugi. Iegūtie preparāti tika krāsoti ar hematoksilīnu un eozīnu, kā arī tiem tika veikta PAS reakcija. Imūnhistoķīmiski audos tika noteikts vaskulārais endoteliālais augšanas faktors (VEGF) un proteīna gēna viela 9,5 (PGP9,5). Imūnhistoķīmisko datu izvērtēšanai tika izmantota puskvantitatīvā metode. Datu statistiskai analīzei tika izmantots Manna-Vitnija U tests un SPSS17 programma.

Rezultāti. 27 gadījumos no 30 KOH tests bija pozitīvs, 14 gadījumos izdevās precīzi noskaidrot slimības ierosinātāju (7 gadījumos dermatofīti, 4 – rauga sēnītes, 3 – pelējuma sēnītes), 7 gadījumos uzsējumus bija negatīvs, bet 9 gadījumos tas netika veikts. PAS reakcija bija pozitīva 24 gadījumos. Preparātu histoloģiskais pārskats atklāja perēkļainu epidermas granulozā slāņa hipertrofiju, fokālu akantozi, parakeratozes perēkļus ar homogēniem, eozinofiliem elementiem. Onihomikozes skartos nagos salīdzinājumā ar kontroles grupas nagiem statistiski ticami vairāk bija izteikta parakeratoze, ieslēgumu daudzums, vaskularizācija un fibrocītu daudzums redzes laukā.

VEGF mazos daudzumos tika konstatēts tikai onihomikozes grupā, savukārt PGP9,5 pozitīvās šūnas gan onihomikozes, gan kontroles grupā bija atrodamas vienādā daudzumā – maz līdz vidēji daudz.

Secinājumi. Onihomikozes skartu nagu funkcionālajām vienībām visvairāk ir izteikti tieši naga pārragošanās traucējumi un neoangioģenēze naga gultnes audos. Neuropeptīdus saturošās inervācijas pārmaiņas onihomikozes skartu nagu gultnes audiem nav raksturīgas.